

FERENC PÁPA ÜZENETE
AZ ELVÁNDORLÓK ÉS MENEKÜLTEK 109. VILÁGNAPJÁRA
2023. szeptember 24.

Szabadon dönteni: menni vagy maradni?

Kedves Testvérek!

Napjaink menekülthullámai egy bonyolult és sokrétű jelenségnek a tünetei, amelynek megértéséhez gondosan elemeznünk kell a migráció egyes fázisait meghatározó valamennyi szempontot, az indulástól a megérkezésig, beleértve az esetleges visszatérést is. Azzal a szándékkal, hogy segítsem az erre a megértésre irányuló erőfeszítést, úgy döntöttem, hogy az elvándorlók és menekültek 109. világnapjára szánt üzenetemet a „szabadságnak” szentelem, melynek minden esetben jellemeznie kellene a haza elhagyására vonatkozó döntést.

„Szabadon elmenni, szabadon maradni” – ez volt a címe annak a szolidaritási akciónak, amelyet az Olasz Püspöki Konferencia néhány évvel ezelőtt elindított, konkrét válaszként a migráció mai kihívásaira. És ahogy sorra meghallgattam részegyházakat, megállapíthattam, hogy ennek a szabadságnak a biztosítása széleskörű és közös lelkipásztori gondot jelent.

„Az Úr angyala megjelent Józsefnek álmában, s ezt mondta neki: »Kelj föl, fogd a gyermeket és anyját, menekülj Egyiptomba, s maradj ott, amíg nem szólok, mert Heródes keresi a gyermeket, meg akarja ölni«” (Mt 2,13). A Szent Család Egyiptomba menekülése nem szabad döntésből fakadt, ahogy az Izrael népének történelmét kísérő vándorlások közül sem sok történt önkéntesen. Az elvándorlásnak mindig szabad döntésnek kellene lennie, de sok esetben nem az, még napjainkban sem. Konfliktusok, természeti katasztrófák vagy egyszerűen csak az a tény, hogy saját földjükön lehetetlen emberhez méltó és sikeres életet élniük, emberek millióit kényszeríti távozásra. Szent II. János Pál már 2003-ban kijelentette: „a béke konkrét feltételeinek megteremtése a migránsok és menekültek tekintetében mindenképp azt jelenti, hogy komolyan el kell kötelezni magunkat az elnemvándorláshoz való jog biztosítása mellett, azaz hogy a saját hazájukban békében és emberhez méltóan élhessenek” (*Üzenet az elvándorlók és a menekültek 90. világnapjára* [2004. jan.], 3).

„Magukkal vitték nyájaikat és vagyonukat is, amit Kánaán földjén szereztek. Így értek Egyiptomba: Jákob és vele együtt egész nemzetsége” (Ter 46,6). Egy súlyos éhínség miatt Jákob egész családjával kénytelen volt Egyiptomba menekülni, ahol fia, József biztosította számukra a túlélést. Napjainkban is az üldözések, a háborúk, az időjárási viszonyok és a nyomor a kényszer migráció legnyilvánvalóbb okai. A migránsok szegénység, félelem és kétségbeesés miatt menekülnek. Ahhoz, hogy ezeket az okokat megszüntessük és így véget vessünk a kényszer migrációnak, valamennyi ember közös elköteleződésére van szükség, kinek-kinek a saját felelőssége szerint. Olyan elköteleződésre, amely azzal kezdődik, hogy feltesszük magunknak a kérdést: mi az, amit tehetünk, és mi az, amit nem szabad többé megtennünk. Arra kell törekednünk, hogy véget vessünk a fegyverkezési versenynek, a gazdasági gyarmatosításnak, mások erőforrásai kizsákmányolásának és közös otthonunk pusztításának.

„A hívek mind ugyanazon a helyen tartózkodtak, és közös volt mindenük. Birtokaikat és javaikat eladták, s az árát szétosztották azok közt, akik segítséget szedtek” (ApCsel 2,44–45). Az első keresztény közösség ideálja oly távolinak tűnik a mai valóságtól! Ahhoz, hogy az elvándorlás valóban szabad választás lehessen, arra kell törekednünk, hogy a közjóból való méltányos részesedést, az alapvető jogok tiszteletben tartását és a teljes körű emberi fejlődéshez való hozzáférést mindenki számára biztosítsuk. Csak így tudunk mindenkinek esélyt adni az emberhez méltó életre és a kiteljesedésre személyesen és a családjában is. Nyilvánvaló, hogy a feladat legnagyobb része a származási országokra és azok vezetőire hárul, akiknek jó, átlátható, becsületes és előrelátó politikát kell folytatniuk minden ember, különösen a legkiszolgáltatottabbak szolgálatában. Ehhez azonban olyan helyzetbe kell hozni őket, amelyben ezt megtehetik, anélkül, hogy megfosztanak őket természeti és emberi erőforásaiktól, illetve külső beavatkozás nélkül, amely kevesek érdekeit szolgálná. Ahol a körülmények lehetővé teszik a választást az elvándorlás és a helyben maradás között, biztosítani kell, hogy ez a választás megalapozott és megfontolt legyen, és el lehessen kerülni, hogy oly sok férfi, nő és gyermek váljon kockázatos ábrándok vagy gátlástalan emberkereskedők áldozatává.

„Ebben a jubileumi évben mindenki kapja vissza a birtokát” (Lev 25,13). A jubileumi év ünneplése a kollektív igazságosság cselekedetét jelentette meg Izrael népe számára: „Mindenkinek lehetőséget kapott arra, hogy visszatérjen az eredeti helyzetébe, a szentév eltörölt minden tartozást, visszaadta a földet, és lehetővé tette, hogy mindenki ismét Isten népe tagjainak szabadságát élje meg” (*Katekézis*, 2016. február 10.). A 2025. jubileumi évhez közeledve jól tesszük, ha emlékeztetjük magunkat a jubileumi ünnep ezen szempontjára. Az egyes országok és a nemzetközi közösség együttes erőfeszítésével lehet csak mindenki számára biztosítani annak jogát, hogy ne legyen kénytelen elvándorolni, azaz annak lehetőségét, hogy saját hazájában békében és emberhez méltó módon éljen. Ezt a jogot még nem kodifikálták, de alapvető fontosságú, és garantálásának részét kell képeznie az államok nemzeti határokon átívelő közös jóért vállalt együttes felelősségének. Mivel a világ erőforrásai nem korlátlanok, a gazdasági értelemben szegényebb országok fejlődése valójában attól függ, hogy sikerül-e kialakítani a népekben a kölcsönös osztozás képességét. Amíg az említett jog nem biztosított – márpedig még hosszú út áll előttünk odáig –, addig sokan a jobb élet reményében kénytelenek lesznek elvándorolni.

„Éhes voltam, és adtatok ennem. Szomjas voltam, és adtatok innom. Idegen voltam, és befogadtatok. Nem volt ruhám, és felruháztatok. Beteg voltam, és meglátogattatok. Börtönben voltam, és fölkerestetek” (Mt 25,35–36). Ezek a szavak állandó figyelmeztetésként csengenek a fülünkbe, hogy a migránsban ne csak rászoruló testvért lássunk, hanem ismerjük fel benne magát Krisztust, aki az ajtónkon kopogtat. Ezért tehát, miközben azon dolgozunk, hogy az elvándorlás mindig szabad döntés alapján történjen, arra kapunk meghívást, hogy a lehető legnagyobb mértékben tiszteletben tartsuk minden migráns méltóságát, ami azt jelenti, hogy legjobb tudásunk szerint kísérik és irányítjuk a migrációs áramlatokat, falak helyett hidakat építve és kitágítva a migráció biztonságos és szabályos csatornáit. Bárhogy döntsön is valaki, hogy a jövőjét a szülőföldjén vagy máshol építi, lényeges, hogy legyen ott egy közösség, amely kész mindenkit befogadni, védeni, támogatni és integrálni, különbségtétel és kirekesztés nélkül.

A szinodalitás útja, melyre Egyházként léptünk, lehetővé teszi, hogy a legkiszolgáltatottabb emberekben – és köztük sok elvándorló és menekült emberben – különleges társakat lássunk, akiket testvéreinkként kell szeretünk és akikről testvéreinkként kell gondoskodnunk. Csak így, együtt járva juthatunk előre és érhetjük el közös utunk célját.

Kelt Rómában, a Lateráni Szent Jánosnál, 2023. május 11-én.

Ferenc

* * *

IMÁDSÁG

Istenünk, mindenható Atyánk,
add meg nekünk a kegyelmet,
hogy tevékenyen dolgozzunk
az igazságosságért, a szolidaritásért és a békéért,
hogy minden gyermeked élhessen azzal a szabadsággal,
hogy eldöntheti, elvándorol vagy hazájában marad.

Adj nekünk bátorságot,
hogy elítéljük világunk összes szörnyűségét,
és küzdjünk minden igazságtalanság ellen,
ami elcsúfítja teremtményeid szépségét
és elrontja közös otthonunk harmóniáját.

Támogass bennünket Lelked erejével,
hogy közvetíteni tudjuk gyengédségedet
minden migránsnak,
akivel utunkon találkozunk,
s hogy a találkozás és a gondoskodás kultúráját
vigyük mindenki szívébe és minden környezetbe.